

Sygn. akt V U 119/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 maja 2013 roku

Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Tamara Kulczewska- Mischczak

Protokolant: sekr.sądowy Andrzej Urbaniak

po rozpoznaniu w dniu 16 maja 2013 r. w Słupsku na rozprawie

sprawy z odwołania K. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 20 grudnia 2012 znak: (...)

o emeryturę

I zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.z dnia 20 grudnia 2012 znak: (...)w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu K. S.prawo do emerytury, począwszy od 28 grudnia 2012r.

II nie stwierdza odpowiedzialności organu rentowego

UZASADNIENIE

Ubezpieczony K. S.wniósł odwołanie od decyzji z dnia 20 grudnia 2012 roku , znak: (...) domagając się jej zmiany, poprzez przyznanie prawa do emerytury.

W uzasadnieniu swojego stanowiska podniósł, iż organ rentowy bezzasadnie nie zaliczył mu do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 13 kwietnia 1978 roku do 29 lutego 1980 roku w Spółdzielni Kółek Rolniczych w (...), ponieważ w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych, nie powołano się na odpowiednią pozycję oraz punkt podanego wykazu i działu. Nie uwzględniono też, z powyższego względu ,okresu zatrudnienia od 1 marca 1980 roku do 5 grudnia 1984 roku oraz od 23 sierpnia 1989 roku do 30 listopada 1991 roku w Zakładzie Rolnym w K..

Pozwany organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, że okres pracy w warunkach szczególnych stwierdza pracodawca na podstawie posiadanej dokumentacji w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach według ustalonego wzoru.

Podnosząc powyższe argumenty wskazał, że w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 21 października 1996 roku nie powołano się na odpowiednia pozycje oraz punkt podanego wykazu i działu , natomiast w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 22 października 1996 roku nie powołano się na odpowiedni punkt podanego wykazu, działu oraz pozycji.

Wskazując na powyższe organ rentowy podniósł, że K. S.nie udokumentował piętnastoletniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych i tym samym nie nabył prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony K. S., urodzony (...), lat (...), złożył w dniu 11 grudnia 2012 roku wnioski o emeryturę.

Wraz z wnioskiem przedłożył zaświadczenia i świadectwa pracy, którymi udokumentował niekwestionowany przez organ rentowy staż ubezpieczeniowy wynoszący 26 lat, 5 miesięcy i 11 dni, w tym 7 lat, 3 miesiące i 24 dni pracy w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony nie należy do OFE, a w chwili składania wniosku o przyznanie prawa do emerytury nie pozostawał w stosunku pracy.

Organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 13 kwietnia 1978 roku do 29 lutego 1980 roku w Spółdzielni Kółek Rolniczych w (...), oraz od 1 marca 1980 roku do 5 grudnia 1984 roku i od 23 sierpnia 1989 roku do 30 listopada 1991 roku w Zakładzie Rolnym w K.. Zaskarżoną decyzją z dnia 20 grudnia 2012 roku organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury.

dowód: **akta emerytalne:** wniosek k. 1-3, kwestionariusz k.4, zaskarżona decyzja k.22, karta przebiegu zatrudnienia na dzień 01.01.1999r.k.21

Ubezpieczony K. S. od 13 kwietnia 1978 roku do 29 lutego 1980 roku był zatrudniony w Spółdzielni Kółek Rolniczych w (...) jako pracownik fizyczny, zajmujący się zarówno mieszaniami śruty i komponentów paszowych, jak i wykonywaniem prac załadunkowych i wyładunkowych zbóż, komponentów paszowych i paszy gotowej. Nadto, zajmował się wykonywaniem prac związanych z obsługą śrutownika. Praca odbywała się w warunkach dużego zapylenia i hałasu. Ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony pracował razem z E. K. i K. S. (1).

dowód: akta sprawy: zeznania świadków: E. K., K. S. (1) k.28-29, opinia biegłego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy k. 34-38

W okresach od 1 marca 1980 roku do 5 grudnia 1984 roku oraz od 23 sierpnia 1989 roku do 30 listopada 1991 roku K. S. pracował w Zakładzie Rolnym w K. na stanowisku pracownika mieszalni pasz .

dowód: akta sprawy: akta osobowe, akta ZUS: świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych k.9, k.11

Praca ubezpieczonego od 13 kwietnia 1978 roku do 29 lutego 1980 roku (1 rok, 10 miesięcy i 16 dni) w Spółdzielni Kółek Rolniczych w (...) oraz od 1 marca 1980 roku do 5 grudnia 1984 roku (4 lata, 9 miesięcy i 4 dni) i od 23 sierpnia 1989 roku do 30 listopada 1991 roku (2 lata, 3 miesiące i 7 dni) w Zakładzie Rolnym w K. była pracą w warunkach szczególnych

Ubezpieczony według stanu na dzień 1 stycznia 1999 roku po doliczeniu spornego okresu pracy uwzględnionego przez organ rentowy posiada ponad 15 letni okres pracy w warunkach szczególnych.

Dowód: j/w

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego K. S. zasługuje na uwzględnienie.

Kwestią wymagającą rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie było ustalenie uprawnień ubezpieczonego do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227) oraz przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w

sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 , poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z art.184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32,33,39 i 40, jeżeli w dniu wejścia ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27

W myśl ust. 2 art. 184 emerytura przysługuje ubezpieczonym, którzy nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem. Z tym zastrzeżeniem , że od 1 stycznia 2013 roku rozwiązanie stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem, nie jest przesłanką przyznania prawa do emerytury.

Okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, to 25 lat w przypadku mężczyzny (art. 27 pkt 2). Wiek emerytalny wynika z § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.), do którego odsyła art. 32 ust. 4 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Dla mężczyzny jest to 60 lat. Wymagany okres zatrudnienia w warunkach szczególnych przewidziany w przepisach dotychczasowych, o którym mowa w art. 184 ust. 1, to okres 15 lat, o czym stanowi § 4 ust. 3 powołanego rozporządzenia.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że ubezpieczony K. S.ma ukończone 60 lat, nie jest członkiem OFE, nie pozostawał w stosunku pracy, posiada wymagany ponad 25 letni staż pracy liczony na dzień wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 01.01.1999 roku. Oznacza to, iż jedyną przesłanką którą musiał ubezpieczony udowodnić w przedmiotowej sprawie, było ustalenie czy legitymuje się 15 letnim okresem pracy w warunkach szczególnych na dzień 01.01.1999r.

Zgodnie § 22 ust 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. Nr 237 poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

- 1) legitymacja ubezpieczeniowa;
- 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Jeżeli pracownik ubiega się o przyznanie emerytury lub renty z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty.

Jednak w spornych przypadkach, uwzględnienie okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach następuje po ustaleniu rzeczywistego zakresu obowiązków oraz wykonywania bezpośrednio i stale, w pełnym wymiarze czasu pracy tego zatrudnienia.

Organ rentowy odmówił ubezpieczonemu uwzględnienia okresów: od 13 kwietnia 1978 roku do 29 lutego 1980 roku w Spółdzielni Kółek Rolniczych w (...), a także od 1 marca 1980 roku do 5 grudnia 1984 roku i od 23 sierpnia 1989

roku do 30 listopada 1991 roku w Zakładzie Rolnym w K., ponieważ w świadectwach wykonywania pracy w warunkach szczególnych nie powołano się na odpowiednią pozycję oraz punkt podanego wykazu i działu.

Zważyć w tym miejscu należy, że w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom.

Według art. 473 § 1 kpc w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przed sądem przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i z przesłuchania stron.

Ten wyjątek od ogólnych zasad, wynikających z art. 247 KPC, sprawia, że każdy istotny fakt (np. taki, którego ustalenie jest niezbędne do przyznania ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury), może być dowodzony wszelkimi środkami dowodowymi, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (vide wyrok SN z 4 października 2007 r. I UK 111/07).

W ocenie Sądu jest oczywiste, iż brzmienie zajmowanego stanowiska, jakie widnieje w dokumentach prowadzonych i wystawionych przez pracodawcę nie może mieć rozstrzygającego znaczenia w sprawie. Decyduje rodzaj wykonywanej pracy, co nadto wynika z powołanych wyżej przepisów prawa, w szczególności art. 32 ust. 2 który stanowi, iż dla celów ustalenia uprawnień do emerytury w obniżonym wieku za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Rodzaje prac ustala się na podstawie powołanego już wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, który w wykazie A w dziale X, dotyczącym prac w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym pod pozycją 10 wymienia prace przy wytwarzaniu mąki, kasz, płatków i śruty.

W tych okolicznościach rzeczą Sądu było ustalenie, czy od 13 kwietnia 1978 roku do 29 lutego 1980 roku podczas zatrudnienia

w Spółdzielni Kółek Rolniczych w (...), a także od 1 marca 1980 roku do 5 grudnia 1984 roku i od 23 sierpnia 1989 roku do 30 listopada 1991 roku w Zakładzie Rolnym w K. czynności związane

z wykonywaniem obowiązków pracowniczych były pracą

w warunkach szczególnych oraz w jakich konkretnie okresach i wymiarze dobowym ubezpieczony wykonywał te prace.

Brak ograniczeń co do środków dowodowych w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe oznacza to, że Sąd jest uprawniony do przeprowadzenia postępowania dowodowego, w tym z przesłuchania świadków na okoliczność okresu pracy odwołującego w warunkach szczególnych. Prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom.

Z zeznań słuchanych w sprawie świadków E. K. (k. 28 as.) oraz K. S. (1) (k. 28-29 as) wynika, że w spornych okresach ubezpieczony wykonywał czynności zaliczane do prac w szczególnych warunkach.

Z zeznań tych wynika, że do jego obowiązków należało mieszanie śruty i komponentów paszowych, prace załadunkowe i wyładunkowe komponentów paszowych i paszy gotowej czynności związane z obsługą śrutownika. Treści zeznań w/ w świadków, Sąd ocenił jako wiarygodne.

Sąd Najwyższy w wyroku z 3 lutego 2010 r., II PK 192/09, wyraził pogląd, że sąd rozpoznający sprawę musi zwrócić się do biegłego, jeśli dojdzie do przekonania, że okoliczność mająca istotne znaczenie dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy może zostać wyjaśniona tylko w wyniku wykorzystania wiedzy osób mających specjalne wiadomości. W takim przypadku dowód z opinii biegłego z uwagi na składnik wiadomości specjalnych jest dowodem tego rodzaju, że nie

może być zastąpiony inną czynnością dowodową ani wnioskowaniem na podstawie innych ustalonych faktów (LEX nr 584735).

W celu ustalenia zakresu obowiązków Sąd dopuścił i przeprowadził dowód z opinii biegłego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy.

Biegły sądowy w sporządzonej przez siebie opinii (k. 34-38 as) wskazał, że ubezpieczony w okresie zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczej w (...), jako podstawowe wykonywał prace robotnika za i wyładunkowego zbóż, komponentów paszowych i paszy gotowej, które to stanowiska wymienione są także w uchwale Nr XXVIII/193/84 Zarządu Centralnego Związku Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych z dnia 15 marca 1984 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach przez pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w spółdzielniach zrzeszonych w Centralnym Związku RSP oraz w zarządzeniu nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 roku, a przede wszystkim są to prace o których mowa w wykazie A w dziale X, pozycją 10 tj. prace przy wytwarzaniu mąki, kasz, płatków i śruty.

Sąd uznał opinię biegłego za wiarygodną albowiem zawiera ona rzetelną i kompletną analizę okresu pracy ubezpieczonego, warunków jego pracy i oddziaływania czynników szkodliwych, jest spójna, logiczna i należycie uzasadniona. Swoją opinię biegły wydał w oparciu o wielokierunkową analizę zgromadzonej w aktach sprawy dokumentacji.

Do jej treści żadna ze stron nie wniosła zastrzeżeń

Konkludując, w ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwalał na ustalenie, że praca ubezpieczonego w od 13 kwietnia 1978 roku do 29 lutego 1980 roku podczas zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w (...) była pracą w warunkach szczególnych o której mowa w wykazie A dział X poz. 10.

Przechodząc w dalszej kolejności do kolejnego okresu spornego tj. od 1 marca 1980 roku do 5 grudnia 1984 roku i od 23 sierpnia 1989 roku do 30 listopada 1991 roku z tytułu zatrudnienia w Zakładzie Rolnym w K. w ocenie Sądu była to także to praca w warunkach szczególnych. Ubezpieczony przedłożył na powyższą okoliczność świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, nie mniej organ rentowy odmówił jego uwzględnienia ponieważ nie powołano się na odpowiednią pozycję oraz punkt podanego wykazu i działu. W ocenie Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę powyższa okoliczność nie mogła przemawiać na niekorzyść pracownika.

Pokreślenia wymaga, że co prawda świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach oraz świadectwo pracy nie są dokumentami urzędowymi w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym, ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej, ale dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c., które stanowią dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (por. wyrok S.N. z dnia 16 czerwca 2009 r. w sprawie I UK 24/09, publik. LEX nr 518067).

W celu dokonania wyczerpującej oceny charakteru pracy wykonywanej w spornym okresie zatrudnienia ubezpieczonego Sąd dopuścił dowód z treści dokumentów znajdujących się w aktach osobowych K. S. dotyczących tego okresu zatrudnienia (k. 31 akt sprawy).

Zatem na dzień 1 stycznia 1999 roku ubezpieczony posiada wymagany okres pracy w szczególnych warunkach, albowiem jeżeli do okresu wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach uwzględnionego przez Zus (tj. 7 lat, 3 miesiące i 24 dni), doliczymy okresy pracy w wyżej wymienionych zakładach pracy w łącznym wymiarze (8 lat, 10 miesięcy i 27 dni) oznacza, to iż ubezpieczony udowodnił posiadanie 15-letniego okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W tym stanie rzeczy z uwagi na to, że K. S. spełnił wszystkie warunki konieczne do przyznania mu prawa do emerytury na podstawie art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art. 32 ust. 2 i 4 tej ustawy i w zw. z § 2 ust. 1 i § 4 ust. 1 pkt 1 i 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w

sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu K. S.prawo do emerytury od dnia 28 grudnia 2012 roku, o czym orzekł jak w punkcie I sentencji.

Sąd Okręgowy na podstawie art. 118 ust.1a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego, uznając, że dopiero postępowanie sądowe, a szczególności przeprowadzone w tym postępowaniu dowody z zeznań świadków oraz opinii biegłego pozwoliły na ustalenie, że ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie zatrudnienia wykonywał pracę w warunkach szczególnych wobec tego przesądziły ostatecznie o zasadności wniesionego odwołania.